

Klaagliederen

Serie 66 boeken, 1 Bijbel

18 FEBRUARI 2015

Theologie dichtbij. Voor iedereen.

Inleiding

- Klaagliederen: een verschrikkelijk Bijbelboek?

4,10-11 (NBV): “Zachtaardige vrouwen koken hun eigen kinderen, die hun tot voedsel dienen, in deze tijd van rampspoed voor mijn volk.

De HEER heeft zijn woede uitgevierd, zijn brandende toorn uitgegoten, hij heeft in Sion een vuur ontstoken dat haar fundamenten verteert”

- God en het lijden

Waarom? Het blijft knagen

- Lijden en dogma's

5,22 (NBG): “Of zoudt Gij ons geheel en al verwerpen? Zoudt Gij al te zwaar tegen ons toornen?”

Inhoud van dit college

- Relevantie Klaagliederen in omgang met God?
- Vervolg:
  - Voor de pauze:** Historische en literaire context
  - Na de pauze:** En nu dan?

Historische context

- Verwoesting Jeruzalem, ballingschap Juda
  - 1,1 (NBV): “Ach, hoe eenzaam zit zij neer, de eens zo levendige stad. Een weduwe is ze geworden, zij die groot was onder de volken, de vorstin van de gewesten is tot slavernij vervallen”
  - 1,3 (NBV): “Juda is verbannen na een tijd van nood en zware onderdrukking; zij zit neer te midden van de volken, maar vindt geen rust: haar vervolgers belagen haar, drijven haar in het nauw”
- Datering Klaagliederen
  - Ergens tussen 586-550 voor Christus

Historische context

- Voorgeschiedenis

Gevolg van eigen zonden (bijv. 1,8; 1,18)

Bijbelboek Koningen

Timeline:	701-630	Juda profiteert van Assyrische economie
	605	Juda een Babylonische vazalstaat
	601	opstand Jojakim
	597	Jojachin in ballingschap
	588	opstand Sedekia
	586	verwoesting van Jeruzalem

Speelbal op het wereldtoneel, ongehoorzaamheid aan God

- Wie is/zijn de dichters?

Septuaginta: Jeremia

Of toch tempelzangers?

Theologische inhoud

- Belangrijke verbanden met

Deuteronomium 28, vs 56-57 (NBV)

“En ook de gevoeligste vrouw, zachtvaardigste vrouw, een vrouw zo verfijnd dat ze nooit een voet op de grond heeft hoeven zetten, zal de man die ze bemint en haar eigen zoon en dochter nog geen stukje gunnen van het kind dat ze baart en van de nageboorte die haar lichaam verlaat, maar in het geheim alles zelf opeten, tot zo grote wanhoop zal de vijand u tijdens het beleg drijven”

Jeremia 19,9 (NBV)

“Ik laat de mensen het vlees van hun eigen zonen en dochters eten; men zal elkaars vlees eten, zo’n gebrek zal er zijn, tot zo grote wanhoop zal de vijand die hun naar het leven staat, hen gedurende het beleg drijven”

Theologische inhoud

- Dus: eigen schuld dikke bult?

2,17 (NBV)

“De HEER heeft gedaan wat hij bepaald had, hij bracht ten uitvoer wat hij lang geleden had besloten: vernietiging zonder mededogen.”

Theologische inhoud

- Meneer Gottwald

- Juda heeft hervormingen door gevoerd (2 Kon. 22-23), waarom dan alsnog zo'n zwaar oordeel van God?
- Er staat nergens dat Juda daadwerkelijk de hervormingen heeft doorgevoerd

- Meneer Albrektson

Siontheologie: Jeruzalem en de tempel onverwoestbaar

4,12 (NBV): "Dat ooit een vijand of tegenstander de poorten van Jeruzalem zou binnengaan – de koningen der aarde noch haar bewoners konden het geloven"
Jeremia 7,4: "Vertrouw niet op die bedrieglijke leus: "Dit is de tempel van de heer! De tempel van de heer! De tempel van de Heer!""

Klagen

- Geen theologisch onderwijs
- Klaagliederen 3,21-39
  - Een prachtige kern...
  - Maar we leggen er te snel te veel nadruk op
- De vorm is ook belangrijk

Literaire context

- Genre

Een chaotische mix

Hoofdstuk 1,2 en 4: rouwklacht (ach!), klaaglied, stadsklaaglied

Hoofdstuk 3: individueel klaaglied, wijsheids/loofpsalm, volksklaaglied

Hoofdstuk 5: traditioneel volksklaaglied

- Acrostichon

Hoofdstuk 1,2 en 4: 22 verzen, elk vers een nieuwe letter

Hoofdstuk 3: 66 verzen, 3x dezelfde letter

Hoofdstuk 5: 22 regels

Orde in de chaos

Van A t/m Z, maar er zit een einde aan!

Literaire context

- Boek of bloemlezing?

Doelbewuste structuur?

Klaagliederen 3 in het midden

Klaagliederen 4 en 5 korter

Verschuiving God en vijanden

- Boek stuurt aan op vernieuwing relatie met God

Gebruik

- Voor wie is Klaagliederen geschreven?

Volk Juda

Voor de ballingen?

- “Romantische” vertekening, want het land van Juda was niet leeg

Achtergebleven Judeeërs

- Publieke rouwceremonies

9^e van de maand Ab

Gedenken van al het leed

Een feestdag?!

Op de ruïnes van de tempel

Samenvatting

- 586 voor Christus
- reactie op verwoesting van Jeruzalem
- een chaotisch genre
- acrostichon
- publieke rouwceremonies

Na de pauze: En wat moeten wij er dan mee...?

Inleiding, deel 2

Klaagliederen en het NT

- Enkele toespelingen:

3,45 in 1 Korintiërs 4,13

1,15 in Openbaring 14,20 en 19,15

2,15 in Marcus 25,29-30

Heilshistorisch lezen

- Van schepping tot wederkomst
- Klaagliederen als waarschuwing
- Klaagliederen als troost

Klagen?

- Het gaat toch juist om volharding?

Rom. 8,25 (NBV): Maar als we hopen op wat niet zichtbaar is, blijven we in afwachting daarvan volharden

2 Tess. 1,4(NBV): Wij spreken dan ook in de gemeenten van God vol trots over uw standvastigheid en trouw onder de vervolgingen en onderdrukking die u moet doorstaan

Op. 14,12 (NBV): Hier komt het aan op standvastigheid van de heiligen, die zich houden aan Gods geboden en aan de trouw van Jezus

Klagen?

- Volharding is meer dan ‘niet klagen, maar dragen’:
  - 7 Heb geduld, broeders en zusters, tot de Heer komt. Denk eens aan de boer, die geduldig blijft wachten op de kostbare opbrengst van zijn land, tot de regens van najaar en voorjaar zijn gevallen.
  - 8 Wees net zo geduldig en houd moed, want de Heer zal spoedig komen.
  - 9 Klaag niet over elkaar, broeders en zusters, want daarmee roept u het oordeel over u af. Bedenk dat de rechter voor de deur staat.
  - 10 Neem een voorbeeld aan het geduldige lijden van de profeten die in de naam van de Heer spraken.
  - 11 Degenen die standhielden prijzen we gelukkig! U hebt gehoord hoe standvastig Job was, en u weet welke uitkomst de Heer gaf; de Heer is immers liefdevol en barmhartig.”

Klagen?

- Job als voorbeeld
Hij krabde zich niet een heel boek lang met een potscherf
Theologische antwoorden van vrienden
Job 42,7: Job heeft juist gesproken
- Volharding = ongeacht omstandigheden
op God gericht blijven
- Klacht = lofzang uit de diepte

Klagen?

- Meneer Peterson over bijdrage Klaagliederen:
Het acrostichon: het leed van A tot Z aanhoren
Het leed historisch inkaderen
Leed zien als Gods toorn?
- Klaagliederen helpt aan God te blijven vasthouden
te midden van je ellende

Slot

- Klaagliederen laat zien dat we heel ver mogen gaan in onze relatie met God
- Klaagliederen helpt niet al ons lijden te begrijpen, wel om het te doorstaan
- Jesaja 49,14-23: God antwoordt!

Stellingen en vragen

- Mijn spiritualiteit is toch meer: 'niet klagen, maar dragen (en bidden om kracht)'
- Klaagliederen 3,10: 'Als een beer loert hij op mij, als een leeuw in het verborgene';
Dat kunnen we echt niet (meer) over God zeggen.
- Bij Juda was tenminste duidelijk waar hun lijden vandaan kwam. Het lijden van tegenwoordig is vaak zo onbegrijpelijk
- Hoe ver ga jij in je spreken tot God? Heb je wel eens het gevoel dat je je in moet houden/iets achterhoudt? Hoever kun je eigenlijk gaan? Wanneer slaat klagen om in Godslastering?
- Wat zegt het Bijbelboek Klaagliederen jou over God?